

Odškodňování obětí trestných činů

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou odškodňování obětí trestných činů, a to konkrétně kompenzací poskytovanou ze strany státu, ať už pod označením peněžité pomoci či odškodnění. Jedním z cílů práce bylo podrobit současnou právní úpravu kritické analýze a poukázat na její možné nedostatky. Dále jsem se věnovala otázce, zda se účinné právní úpravě daří dosahovat stanovených cílů, tedy ochrany oběti, určení jasných podmínek poskytování kompenzace ze strany státu a ulehčení pozice oběti při získávání informací a podávání žádostí o poskytnutí peněžité pomoci. Konečně bylo dílčím cílem též formulovat návrhy *de lege ferenda*, které by pomohly vyřešit nejasnosti a nepřesnosti současné právní úpravy.

Celá práce je rozčleněna do pěti částí včetně úvodu a závěru. První kapitola je věnována teoretickému vymezení stěžejních institutů nezbytných k porozumění problematice. Podrobněji zde rozpracovávám pojmy viktimologie a související viktimnost, viktimizace a uvádím přehled nejčastějších typologií obětí.

Druhá kapitola seznámí čtenáře s klíčovým pojmem oběti trestného činu, a to z viktimologického hlediska i pohledu mezinárodního, evropského a českého práva. Poskytuje přehled nejvýznamnějších mezinárodních a evropských dokumentů, které zásadně ovlivnily vývoj práv obětí trestných činů v oblasti odškodnění. Zvláštní zřetel je věnován rozlišení přímé a nepřímé oběti v kontextu zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Stejně tak nezůstane bez povšimnutí diference mezi pojmy poškozený a oběť trestného činu.

Ve třetí kapitole přináším pohled na samotnou problematiku odškodňování. Čtenáře seznámí s možným chápáním významu pojmu odškodnění, představí různé kompenzační teorie a nastíní, jak řeší odškodnění mezinárodní a evropské organizace. Neabsentuje ani pohled na vývoj české právní úpravy poskytování peněžité pomoci. V podstatné části kapitoly se věnuji rozboru současné právní úpravy poskytování peněžité pomoci s upozorněním na její možné nedostatky. Konečně kapitola seznámí čtenáře též s právní úpravou odškodňování obětí trestných činů v Jižní Austrálii, která vykazuje řadu společných rysů s českým zákonem o obětech.

V závěru práce hodnotím funkčnost české právní úpravy peněžité pomoci s ohledem na ochranu a práva oběti a přináším možná řešení *de lege ferenda* v zájmu srozumitelnosti a přehlednosti fungování poskytování kompenzace ze státních prostředků.

Klíčová slova: oběť trestného činu, odškodnění, peněžité pomoci